

SNB berichten

#63
december 2014

PLAATSING HD-KETELS • NUTTIGE UITWISSELING KENNIS TIJDENS SLIBKETENOVERLEG
GREEN DEAL GRONDSTOFFEN ONDERTEKEND • 'FLEXIBELE INSTELLING IN HELE
AFVALWATERKETEN NOODZAKELIJK' • VAN AFVALWATERVERWERKER NAAR ENERGIEFABRIEK

GESPREK MET DUITSE MINISTER OVER TOEKOMST SLIBMARKT

Directeur Marcel Lefferts (links) naast Bondsminister Barbara Hendricks tijdens haar speech.

Op woensdag 19 november sprak SNB-directeur Marcel Lefferts in Berlijn de Duitse minister van Milieu, Frau Dr. Barbara Hendricks. Het gesprek had tot doel om de contacten met het Duitse ministerie van Milieu (officieel: Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz, Bau und Reaktorsicherheit - BMU) aan te halen om de toekomst van de Duitse en Nederlandse slibmarkt te bespreken.

Daar is een goede reden voor. De marktomstandigheden in Duitsland veranderen. In het laatste coalitieverdrag heeft de regering duidelijk gemaakt dat fosfaatterugwinning prioriteit heeft. Daarnaast streeft Duitsland op termijn naar het beëindigen van gebruik van slib in de landbouw, terwijl op dit moment bijna een derde van het slib die bestemming heeft. Ook gaan de Duitsers eisen stellen aan fosfaatterugwinning op basis van fosfaatgehalten in biomassa.

Mogelijke effect daarvan op de Duitse markt is een verschuiving naar meer verbranding van slib, in een periode dat zij met de 'Energiewende' een transitie door willen maken van fossiele naar hernieuwbare energiebronnen. De capaciteit voor meeverbranding krimpt, waardoor nu al een zichtbare ontwikkeling naar monoverbranding waar te nemen is met zes nieuwe projecten in de planning. Daarnaast worden langdurige contracten steeds zeldzamer.

Deze veranderingen hebben ook effect op de uitvoer van Nederlands slib en compost: er zijn steeds meer beperkingen, de continuïteit neemt af en er zijn geen lange contracten meer mogelijk. Eerder contact van SNB met de vorige Bondsminister van Milieu Altmaier en het BMU in Bonn en deze ontmoeting met Bondsminister Hendricks passen in dit plaatje. Allen volgen zij de ontwikkelingen in Nederland met interesse en zien daar goede voorbeelden van het Ketenakkoord Fosfaatkringloop en het Nutrient Platform. SNB zelf is voor hen interessant omdat SNB het enige voorbeeld is van grootschalige fosfaatterugwinning.

De 'business case' van SNB en de kennis van de Nederlandse slibmarkt die Marcel Lefferts heeft gedeeld, neemt Minister Hendricks mee terug naar het BMU. De ontmoeting tussen beiden vond plaats na afloop van een politieke bijeenkomst van communicatieadviesbureau MSLGROUP.

PLAATSING HD-KETELS

Op zondag 9 november is de tweede hogedrukstoomketel geplaatst bij SNB. Hier een kleine foto-impresie.

De stoomketel wordt bevestigd aan de hijskraan.

Een geslaagde vlucht.

Langzaam laten zakken.

De laatste loodjes: millimeterwerk.

Hij staat!

GREEN DEAL GRONDSTOFFEN ONDERTEKEND

Op 20 november ondertekenden de ministeries van Infrastructuur en Milieu (I&M) en Economische Zaken, de Unie van Waterschappen en STOWA de Green Deal Grondstoffen. Deze overeenkomst stimuleert het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater door de waterschappen, omdat dit een bron van energie en grondstoffen zoals fosfaat, cellulose en bioplastics is.

De ondertekenaars van de Green Deal Grondstoffen. V.l.n.r.: DG EZ Mark Dierikx, STOWA DB-lid Lyda Schelwald-van der Kley, Peter Glas van de Unie van Waterschappen en DG I&M Chris Kuijpers

De overeenkomst sluit aan bij het beleidsprogramma 'Van afval naar grondstof' van het Ministerie van I&M en levert een bijdrage aan het tot stand komen van een circulaire economie in Nederland. Met deze Green Deal Grondstoffen kunnen de waterschappen veelbelovende demonstratieprojecten opstarten. Het Rijk volgt en ondersteunt deze projecten van aanbesteding tot realisatie.

Luc Sijstermans, manager proces en milieu van SNB, zegt hierover: "Deze Green Deal sluit prima aan bij de ambities die SNB heeft in het terugwinnen van grondstoffen. Ik verwacht dat wij voor onze klanten, de waterschappen, een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen van deze Deal".

Naast het ondersteunen van demonstratieprojecten, streeft de overheid ook naar het wegnemen van belemmerende regelgeving. Dat deze ambitie essentieel is in het realiseren van een circulaire economie, blijkt uit de 'afvalstatus' die de overheid nog altijd toekent aan gerecyclede grondstoffen uit afvalwater.

NUTTIGE UITWISSELING KENNIS TIJDENS SLIBKETENOVERLEG

In oktober vond bij SNB het slibketenoverleg plaats. Dit is een platform waarin vertegenwoordigers van de aandeelhoudende waterschappen en die van SNB zelf twee keer per jaar samenkomen om hun kennis, ervaringen en inzichten over slibverwerking uit te wisselen. Voorzitter van dit overleg is Willem Ginjaar, lid van het dagelijks bestuur bij waterschap Scheldestromen en lid van de raad van commissarissen bij SNB. Hij licht verder toe wat de betrokken partijen allemaal bespreken tijdens deze bijeenkomsten.

Ginjaar: "In het slibketenoverleg wisselen we kennis, ervaringen en inzichten uit. Op grote lijnen pakken de waterschappen slibstromen op dezelfde manier aan, maar de precieze uitwerking verschilt per waterschap. Dat is dan ook de reden dat ook de zuiveringsbeheerders van elk waterschap bij het overleg aanwezig zijn. Op die manier kunnen we zowel de grote

lijnen als de technische details op een efficiënte manier bespreken."

Ook SNB speelt een rol in deze overleggen. Immers, verschillende maatregelen en technieken bij waterschappen kunnen invloed hebben op het volume of de samenstelling van de slibstromen. "Als het over SNB gaat, is er soms sprake van een paradox.

FOTO: RUDY VISSERS

Aan de ene kant willen waterschappen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en zelf investeren aan de voorkant van de afvalwaterketen. Aan de andere kant is het ook van belang dat de bezettingsgraad van de slibverwerkingsinstallatie van SNB op peil blijft. In het overleg proberen we dus ook deze belangen enigszins op elkaar af te stemmen", aldus Ginjaar.

'FLEXIBELE INSTELLING IN HELE AFVALWATERKETEN NOODZAKELIJK'

Als voorzitter van de Unie van Waterschappen en watergraaf van Waterschap De Dommel is Peter Glas misschien wel hét gezicht van de Nederlandse waterschapswereld. Een sector die grote veranderingen doormaakt, zo blijkt uit de onlangs gepubliceerde **Klimaatmonitor Waterschappen 2014**. Deze bestempelt waterschappen als koplopers in duurzaamheid. Ook Glas heeft een duidelijke visie op een duurzame toekomst voor de Nederlandse afvalwaterketen.

Gevraagd naar de richting waarin de keten op dit moment beweegt, ziet hij de volgende ontwikkeling: "De afvalwaterketen kan niet zonder een visie waarin recycling en verwaarding een grote rol spelen. We zitten nu middenin een transitie van een lineaire fossiele koolstofeconomie naar een circulaire economie. Individuele bedrijven en organisaties nemen, in toenemende mate in samenwerking met hun burens, het voortouw bij het sluiten van de kringlopen."

LOKALE AANPAK

Deze kleinschaligheid en een lokale aanpak passen volgens Glas bij de transformatie die de afvalwaterketen heeft doorgemaakt: "In de afgelopen decennia heeft de keten diverse stadia doorlopen. Van mechanische zuivering naar chemische zuivering en tegenwoordig biologische zuivering. Ook het opzetten van Energie – en Grondstoffenfabrieken bij de waterschappen past in dit plaatje". Het tempo waarmee de sector verandert door al deze initiatieven is volgens Glas lastig in te schatten. Hij pleit dan ook voor een flexibele instelling: "Door de lastig voorspelbare dynamiek van deze ontwikkeling, is ook bestuurlijk adaptief vermogen gewenst."

"In 2015 streven we ernaar om als waterschappen 100% duurzaam aan te besteden"

DUURZAAM AANBESTEDEN

De waterschappen ontplooiën niet alleen zelf duurzame projecten: ook in hun aanbestedingsprocedures houden zij rekening met duurzaamheid als factor van betekenis. Glas: "Waterschappen nemen bij aanbestedingen in toenemende mate duurzaamheid mee in hun uiteindelijke keuze. In 2015 streven we ernaar om als waterschappen 100% duurzaam aan te besteden. Dit betekent dat we Life Cycle Assessments en Total Cost of Ownership meenemen in onze overwegingen. De tijd dat alleen de laagste prijs telde, ligt definitief achter ons."

GROOTSCHALIGHEID

Voor SNB ziet Glas in 2022 een belangrijk moment als de installatie financieel afgeschreven wordt, maar dan nog lang niet aan het eind van haar levensduur is. Hij wil SNB meegeven in te spelen op de ontwikkelingen richting een circulaire economie: "SNB kan als eindverwerker een onmisbare schakel worden in de circulaire economie. Waar de sector decentraal opereert, is het voor SNB echter belangrijk een grootschaliger perspectief aan te houden: wat gebeurt er met de slibstromen, hoe kunnen we deze zo veel mogelijk bundelen en in welke richting ontwikkelt de markt zich in de toekomst?". Volgens Glas wordt het zoeken naar de balans tussen deze kleinschaligheid en grootschaligheid in de tussentijdse periode de grootste uitdaging om mee om te gaan.

BEZOEK HVC

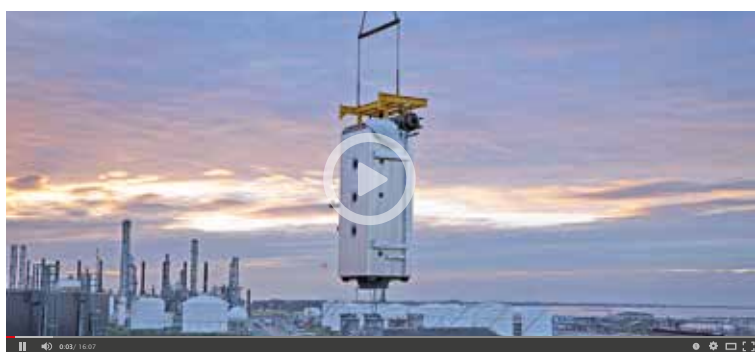
In november kwam het managementteam van HVC Energie op bezoek bij de slibverbrandingsinstallatie van SNB in Moerdijk. Eens in de zoveel tijd gaat HVC langs bij bedrijven in de afvalsector om nieuwe inzichten op te doen en verschillende manieren van werken te ervaren. Dat HVC juist op dit moment op bezoek kwam bij SNB is geen toeval: beide ondernemingen hadden tijdens de bouw van de nieuwe hogedrukstoomketels bij SNB veel contact. Doordat één slibverbrandingslijn bij SNB stilstond, heeft HVC tijdelijk slib voor SNB verwerkt.

'FOSFAATMOTIE' KAMERLID SMALING AANGENOMEN

Medio oktober heeft de Tweede Kamer een motie van SP-kamerlid Eric Smaling (oud-voorzitter Nutrient Platform)

aangenomen tijdens de VAO Milieuraad. Het voorstel roept het kabinet op om de Nederlandse aanpak van fosforrecycling binnen de Europese Unie te promoten. De motie benadrukt het belang, de toegevoegde waarde en de mogelijke voorbeeldfunctie van de Nederlandse ketenbenadering, waarin overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en NGO's eendrachtig samenwerken, stevig. Een mooie opsteker dus voor de sector.

FILMEN TIJDENS INHIJSEN HOGEDRUKSTOOMKETEL

Tijdens het inhijzen van de tweede hogedrukstoomketel op zondag 9 november was niet alleen een fotograaf aanwezig voor het vastleggen van dit historische moment voor SNB: ook een filmcrew was ter plekke. Naast opnamen vanaf het dak, zijn er ook beelden geschoten vanaf de kraan die de hogedrukstoomketel op zijn plek zette. Dit leverde, nog los van het tijdstip van inhijzen rond zonsondergang, bijzonder mooie beelden op voor een video die op dit moment in productie is en tijdens de officiële oplevering in première gaat.

BERICHT UIT HET MT

EEN PRODUCTIEF JAAR BIJ SNB

Tevreden kijk ik terug op een in alle opzichten productief jaar bij SNB. Hoogtepunt is voor mij toch de installatie van twee hogedrukstoomketels, dit najaar. De foto's van een zwevende ketel blijven indrukwekkend. De ketels zijn een heel belangrijke stap op weg naar een energieneutraal SNB.

Ik ben blij dat we ook de weg naar een circulaire (slib)huishouding nu écht zijn ingeslagen. Alle spelers in de water- en slibketen zijn ervan overtuigd dat dit van essentieel belang is. Uiteraard leggen we soms verschillende nuances, maar het gezamenlijk doel is helder: de keten sluiten en 'rond laten draaien'. Ik ben blij dat 'Den Haag' dit ook oppakt: kijk alleen al naar de aangenomen 'fosformotie' van Kamerlid Eric Smaling en de recentelijk ondertekende Green Deal Grondstoffen. Daar kan ik alleen maar blij van worden.

De Nederlandse aanpak mag zich ook in het buitenland op aandacht verheugen. Zo sprak ik onlangs in Berlijn de Duitse minister van Milieu, Dr. Barbara Hendricks. Zij moet waarmaken wat het Duitse Regeerakkoord stipuleert: fosfaat terugwinnen en hergebruiken. Monoverbranding van slib vind ik een voor de hand liggende aanpak. SNB kan en wil daarbij uiteraard helpen.

Dus: uitdagingen volop in het verschiet. Ik hoop dat 2015 net zo'n interessant en productief jaar wordt als 2014. Ik wens het u van harte toe. Fijne feestdagen.

Marcel Lefferts,
directeur SNB

De in 2014 grondig vernieuwde rwzi van Terneuzen.

VAN AFVALWATERVERWERKER NAAR ENERGIEFABRIEK

De rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) van Terneuzen is afgelopen jaar grondig gemoderniseerd. Het karakter van de rwzi veranderde daarmee fundamenteel: van verwerker van afvalwater naar leverancier van elektriciteit en grondstoffen; een Energiefabriek. Willem Ginjaar, lid van het dagelijks bestuur van waterschap Scheldestromen, legt uit wat de drijfveren waren en welke positieve effecten hij ziet van de vernieuwing van de rwzi.

Door de aanpassingen boekt waterschap Scheldestromen vooruitgang op verschillende terreinen, zoals het opwekken van elektriciteit, energie en biogas. Ginjaar, portefeuillehouder waterketen en emissies, legt uit: "Door de modernisering wekken we nu 75% van onze eigen energie op, in vergelijking met 32% in de oude situatie. Dat komt doordat we energie opwekken door het zuiveringslib uit het afvalwater te vergisten. Daar komt biogas bij vrij dat kan worden omgezet in elektriciteit."

Ter illustratie: waar waterschap Scheldestromen eerder een hoeveelheid elektriciteit ter grootte van de elektriciteitsvoorziening van 185 huishoudens produceerde, is dat nu 430 huishoudens geworden. Daarnaast voldoet de zuivering uit 1990 met de aanpassingen weer aan de huidige eisen en kan daardoor weer zo'n vijftien jaar vooruit.

MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

De drijfveren van waterschap Scheldestromen achter deze modernisering waren tweeledig. Ginjaar: "Enerzijds gaan we er vanuit financieel oogpunt op vooruit door onder andere de besparingen op gebied van energie. Anderzijds, en misschien nog wel belangrijker, is dat we als waterschap

onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen". Hij wil graag naar een situatie toe waarin de afvalwaterketen niet langer gezien wordt als eindpunt en de afvalwaterstroom zelf niet alleen maar als 'afval': "De afvalwaterstromen waar wij mee te maken hebben zijn ongelofelijk waardevol voor de samenleving door de energie en grondstoffen zoals fosfaat die zij bevatten."

Het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid en een duurzame visie op de afvalwaterketen herkent Ginjaar ook bij SNB, waar hij lid is van de Raad van Commissarissen: "SNB zet zich op dit gebied ook flink in, bijvoorbeeld door het leveren van CO₂ aan Omya, het terugwinnen van warmte en energie via de (hogedruk) stoomketels en natuurlijk de inspanningen op gebied van het terugbrengen van haar fosfaatrijke vliegassen in de keten. Wat dat betreft zijn we in deze sector al goed op weg, al kan het natuurlijk altijd nog beter."

"Als waterschap willen wij onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen"

COLOFON

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
Havennummer 348
Middenweg 38
4782 PM Moerdijk

Telefoon: (0168) 38 20 60
Telefax: (0168) 38 20 61
Internetadres: www.snb.nl
E-mailadres: info@snb.nl

SNB Berichten verschijnt in een oplage van 450 exemplaren • Jaargang 19
Realisatie: Talent, MSLGROUP
Druk: OCC De Hoog, Oosterhout
Fotografie: SNB, Marcel Vogel, Rudy Visser